

О.Г. Трембовецький, Д.Ю. Гулеватий, С.О. Каштелян

*Національна академія Державної прикордонної служби України
ім. Б. Хмельницького, Хмельницький*

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ СПОСОБІВ ДІЙ СИЛ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ

Гібридній війні притаманні рішучість противника, активність, динамізм та різноманіття способів його дій. Вона характеризується гостротою та завзятістю боротьби за захоплення і утримання ініціативи, швидкоплинністю обстановки та виникненням позапланових задач. Досвід дій силових структур України на території Донецької і Луганської областей засвідчує, що основною формою їх застосування є операція, в даному випадку операції Об'єднаних сил (антитерористична). Це потребує вірного визначення та формування складу угруповання різнорідних сил та засобів Державної прикордонної служби України для участі в таких операціях.

У дослідженні надано рекомендації щодо способів дій сил і засобів Державної прикордонної служби України в умовах проведення операції Об'єднаних сил із відсічі та стримування збройної агресії Росії на Донбасі.

Ключові слова: державний кордон, способи дій, загроза, національна безпека України, операція Об'єднаних сил.

Вступ

Постановка проблеми. Особливістю утворення прикордонного угруповання повинно визначатись з урахуванням задач які будуть покладені на Державну прикордонну службу України під час їх проведення. Важливо зазначити, що угруповання різнорідних сил та засобів Державної прикордонної служби України (далі ДПСУ) виконуватиме визначені їй завдання за єдиним задумом дій та планами керівника операції. Аналіз участі сил ДПСУ в операції Об'єднаних сил (далі ООС) (антитерористичній операції (далі АТО)) на території Донецької і Луганської областей виявив проблемні питання, які вплинули на спроможність виконання угрупованням сил і засобів визначених законодавством завдань. Серед них необхідно виділити наступне:

– законодавством не передбачувалось виконання завдань ДПСУ в умовах гібридної війни;

– плани дій щодо захисту державного кордону на початку військової агресії не відповідали реальній обстановці яка склалась;

– на початку вторгнення частини і підрозділи ДПСУ не мали підтримки з боку Збройних сил України і діяли самостійно;

– органи управління всіх ланок були не готові до управління діями сил ДПСУ в умовах гібридної війни;

– не вдалось своєчасно виявити підготовку та початок агресії та провести заходи щодо переведення частин і підрозділів ДПСУ до функціонування в умовах війни;

– не спрацювала система підготовки частин і підрозділів ДПСУ щодо бойового застосування в сучасних війнах;

– частини і підрозділи ДПСУ були укомплектовані за територіальним принципом що дозволило противнику активно вести деструктивний інформаційно-психологічний вплив на прикордонників та інше.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання застосування сил та засобів підрозділів ДПСУ досліджувались такими науковцями як Кириленком В.А, Олексієнком Б.М., Катеринчуком І.С., Серватюком В.М. Однак в дослідженні пропонується систематизувати способи застосування сил та засобів ДПСУ в умовах проведення операції Об'єднаних сил із відсічі та стримування збройної агресії Росії на Донбасі. Дані питання досі залишаються невирішеними.

Мета статті – дослідження умов, в яких підрозділи ДПСУ виконують свої оперативно-бойові завдання в районі проведення ООС та розробка рекомендацій щодо вдосконалення способів дій сил та засобів при виконанні завдань за призначенням.

Виклад основного матеріалу

Невілювання негативного впливу обставин можливо через формування постійної військової складової ДПСУ.

Під військовою складовою пропонується розуміти сили і засоби ДПСУ, які представлені особовим складом підрозділів та частин підготовлених до виконання завдань в умовах військових і інших опера-

цій в період гібридної агресії та озброєнням, військовою і спеціальною технікою яка сприяє діям цих сил.

Так згідно з дослідженнями професора Серватука В.М. для обґрунтування складу угруповання використовуються дві математичні моделі: модель оптимального розподілу обсягу задач та визначення потрібного складу сил і засобів, модель оптимізації сил і засобів за вартістю при заданій надійності охорони кордону.

Перша з цих моделей використовується для визначення потрібного складу сил і засобів при військовому застосуванні ДПСУ. Її основу складає цілерозподіл, який визначається з використанням математичного методу лінійного програмування.

Зміст моделювання полягає у визначенні такого і тільки такого розподілу сил і засобів угруповання ДПСУ по першочергових об'єктах, який забезпечує виконання задач з максимальною ефективністю, де критерієм є припинення правопорушення з припустимих своїх витратах.

Іншим важливим критерієм оцінки угруповання сил і засобів ДПСУ може бути кількісно-якісне співвідношення сил і засобів сторін. Фактичні кількісно-якісні співвідношення є відношення потенціалів угруповань сторін.

У загальному вигляді кількісно-якісне співвідношення обчислюється в результаті моделювання бойових дій угруповань сторін на тлі заданої оперативної обстановки на кордоні і може визначати її достатність.

Для порівняльної оцінки можливостей підрозділів і частин ДПСУ при військовому виді виконання завдань використовуються щільність розподілу джерел інформації в межах ділянок відповідальності.

Друга модель використовується для визначення потрібного складу сил і засобів при будь-якому виді виконання завдань та коли затрати перевищують допустимі. При цьому оптимізація складу озброєння кожного класу здійснюється за критерієм мінімальної вартості угруповання ДПСУ з урахуванням обмежень технічної політики, направленої на не допущення якісної переваги противника, з урахуванням вимог щодо забезпечення заданої надійності охорони визначених ділянок відповідальності. Для оптимізації використовується метод лінійного програмування.

Аналіз гібридної війни РФ проти України дозволив виділити декілька етапів формування угруповання сил і засобів ДПСУ:

1 етап – з анексії АР Криму до початку червня 2014 року основу угруповання сил і засобів ДПСУ склали позаштатні мотоманевреної групи. Також до нього увійшли кораблі та катери Морської охорони, що були виведені з АР Криму та авіація

ДПСУ. Підрозділи та частини ДПСУ почали переозброєння груповою зброєю та бронетехнікою.

2 етап – з початку червня до кінця вересня 2014 року. Для дій в антитерористичній операції в межах Донецької та Луганської областей ДПСУ було створено угруповання "Кордон" та "Північ". Їх основу склали Луганський та Донецький прикордонні загони, Маріупольський загін Морської охорони та позаштатні мотоманеврені групи та застави. Угруповання мали на озброєнні автоматичну, групову зброю і бронетехніку. Завдання виконували самостійно та приймали участь у військових операціях у взаємодії з підрозділами Збройних Сил та Національної гвардії України.

3 етап – з жовтня 2014 року – угруповання сил і засобів ДПСУ складало два військово-оперативних відділи, Луганський та Донецький прикордонні загони, Маріупольський загін Морської охорони. Основу військово-оперативних відділів склали оперативно бойові прикордонні комендатури. Межі ділянок відповідальності військово-оперативних відділів, Луганського та Донецького прикордонного загонів співпадали з межами секторів, які були визначені штабом Антитерористичній операції в межах Донецької та Луганської областей. Угруповання перейшло в оперативне підпорядкування керівництва антитерористичній операції і діяло за його рішенням та планами.

3 третього етапу угруповання сил і засобів ДПСУ в зоні проведення антитерористичній операції перейшло до виконання завдань визначених законодавством України для служби, що дозволило побудувати бойовий порядок угруповання при проведенні антитерористичної операції.

Стабілізація лінії зіткнення дозволила побудувати бойовий порядок на двох рубежах:

на I рубежі (рубежі опорних пунктів і блокпостів Збройних Сил України) у межах визначених коридорів руху прикордонними нарядами спільно з підрозділами Збройних Сил України здійснювали контроль в'їзду-виїзду з непідконтрольних українській владі територій;

на II рубежі (рубежі КПВВ і блокпостів) силами угруповання у взаємодії з підрозділами МВС та Національної гвардії України здійснювали перевірку та оформлення осіб, транспорту і вантажів на контрольних постах в'їзду-виїзду.

Кожний з приведених етапів дозволяє стверджувати, що Державна прикордонна служба України для виконання завдань в умовах війни повинна мати постійну бойову складову, яка була спроможна протидіяти гібридній війні якій притаманне поєднання всіх відомих традиційних форм і способів застосування військових формувань та форм і способів застосування партизанських, диверсійно-

розвідувальних формувань, терористичних організацій які здатні здійснювати:

- інформаційну, кібернетичну, спеціальну, стабілізаційну, оборонну, наступальну (контрнаступальну), миротворчу операції;
- бойові дії;
- спеціальні дії сил спеціального призначення;
- бойові дії високомобільних десантних військ;
- інформаційні акції визначеного складу сил і засобів;
- демонстративні дії, акції протесту місцевого населення, провокації, диверсії, терористичні акти, партизанські, протипартизанські дії, бої, спеціальні (розвідувально-диверсійні) дії, дії сил і засобів РЕБ;
- вогневі удари, постійний маневр вогнем і підрозділами, які здійснюються в населених пунктах під прикриттям місцевого населення з порушенням норм міжнародного гуманітарного права та права війни (ведення бойових дій без знаків розпізнавання, під прикриття місцевого населення, використовуючи символіку червоного хресту тощо);
- широкий масштаб проведення спеціальної операції;
- блокування, тиски тощо.

Практичний досвід участі ДПСУ у ООС (АТО) підтвердив вірність шляху створення бойового складу основу якого повинні складати підрозділи та частини здатні вирішувати завдання в умовах бойових дій. Такими підрозділами може бути прикордонна комендатура швидкого реагування. Основною рисою якої буде мобільність (маневреність): що дозволить забезпечити поєднання вогню та маневру, тривалу автономність, швидкий перехід від одного виду бойових дій до іншого, ведення диверсійно-розвідувальної та контрдиверсійної боротьби, готовність до ведення оборонних, наступальних та інших дій з веденням рейдових, пошукових, блокуючих, засадних інших дій.

Прикордонна комендатура швидкого реагування – бойовий резерв Голови ДПСУ, призначений для виконання завдань із забезпечення недоторканності державного кордону на визначеній ділянці відповідальності, участі у запобіганні кримінальним та адміністративним правопорушенням, протидію яким законодавством віднесено до компетенції ДПСУ, їх виявлення та припинення в мирний час та в умовах бойових дій.

Організаційно вона складається з управління, бойових підрозділів та підрозділів забезпечення.

До управління комендатури належать: командування (комендант, його заступники), підрозділи управління (штаб, група режиму і документального забезпечення, медичний пункт).

До бойових підрозділів комендатури належать: прикордонні застави, відділення розвідки, протита-

нкова застава, зенітна ракетно-артилерійська застава, мінометна застава, відділення АГС-17.

Підрозділи забезпечення комендатури складаються з підрозділу ресурсного забезпечення службово-бойової діяльності, а саме з відділу ресурсного забезпечення, до складу якого входять: відділення технічного забезпечення, інженерно-саперне відділення, автомобільне відділення, господарче відділення, лазне-пральний комбінат.

Така комендатура зможе виконувати завдання самостійно та у взаємодії з: відділами прикордонної служби прикордонного загону; підрозділами загону морської охорони; підрозділами ЗСУ, НГУ, підрозділами та органами СБУ.

Виконання завдань, що покладаються на резерви в районі проведення ООС (АТО) здійснюється шляхом відстеження, контролю, аналізу та реагування на зміни оперативної обстановки в зоні відповідальності та на території підконтрольною НЗФ; безперервним веденням військової розвідки, проведенням спеціальних завдань (ведення спостереження, пошуку, дії в засідках, знищення об'єктів противника) на глибину контрольованої території, блокування незаконних збройних формувань, прочісування, оточення (блокування), роззброєння (знищення) диверсійно-терористичних груп, рейдові дії, оперативні (оперативно-розшукові) дії, контроль території, патрулювання, супроводження (конвой), бойові дії з охорони (оборони) районів і важливих об'єктів [1].

Безперечно основною формою застосування угруповання сил ДПСУ буде спеціальна операція в нашому випадку ООС.

Під спеціальною операцією більшість науковців [2–5] розуміють воєнні дії, що проводяться спеціально створеними, організованими, підготовленими, оснащеними й забезпеченими силами, що комплектуються ретельно підібраним особовим складом, з використанням спеціальної тактики, і технічних засобів, які є не притаманними військовим формуванням регулярних збройних сил.

Спеціальна операція – загальновоєнне поняття, яке набуло широкого вжитку у різних сферах діяльності силових структур та правоохоронних органів світу з другої половини 20 століття.

Вони відрізняються від звичайних операцій ступенем фізичного і політичного ризику, оперативними методами реалізації завдань, режимом роботи, і високою залежністю від деталізованої розвідувальної, оперативної інформації про ціль (об'єкт), регіон проведення спеціальних дій тощо. Спеціальні операції проводяться у будь-якому середовищі, але найпоширенішим ареною застосування таких операцій є найвіддаленіші або політично чутливі середовища, де застосування регулярних формувань збройних сил неможливо або обмежене. Спеціальні операції проводяться у незнайомому, ворожому се-

редовищі або політично нестабільній обстановці для досягнення воєнних цілей та здійснення воєнного, дипломатичного, інформаційного або економічного тиску на супротивника.

У сучасній військовій справі спеціальні операції доповнюються новими поняттями нетрадиційні бойові дії або нетрадиційна війна [6]. При їх проведенні метою є не тільки зменшення військового потенціалу супротивника, але й досягнення військової перемоги шляхом згоди, капітуляції, або таємної підтримки однієї зі сторін існуючого конфлікту.

Нетрадиційні бойові дії відрізняються від методів звичайної війни тим, що сили або цілі їх приховані або не дуже добре визначені, а загальні або довгострокові цілі спрямовані на примушення супротивника відмовитися від подальшого опору та скласти зброю.

Загальною метою нетрадиційної війни є вселити переконання, що досягнення миру та безпеки у конфлікті неможливі без компромісів або поступок. Конкретні цілі включають створення почуття втоми від війни; зниження рівня життя мирного населення та обмеження їх громадянських свобод, пов'язаних з вимогами безпеки; економічні труднощі, пов'язані з витратами на війну; провокування безнадії, щоб захиститися від нападу, страху, депресії неможливо, і врешті-решт розпад морального духу супротивника.

Спільним для всіх визначень спеціальної операції є необхідність проведення комплексу оперативно-розшукових, режимних заходів та бойових дій які здійснюються угрупованням сил і засобів ДПСУ самостійно або у взаємодії з іншими силовими структурами держави на обмеженій території, за загальним задумом і під єдиним керівництвом.

Деякі автори, до змісту спеціальних операцій включають інші заходи, такі як роз'яснювально-профілактичні, попереджувально-наглядові, розвідувально-пошукові, кримінально-процесуальні заходи та примусові дії.

Досвід дій угрупованням сил і засобів ДПСУ в антитерористичній операції дозволяє виділити основні способи дій.

Під способом дій розуміється порядок застосування сил і засобів угруповання в спеціальній операції для досягнення мети.

До них відносяться: охорона, патрулювання, пошук, переслідування, прикриття (блокування), затримання (знищення), конвоювання, прикордонний контроль та загально-військові тактичні способи дій.

Якщо більшість з перерахованих способів дій відомі то спосіб дій "охорона" потребує обґрунтування. В умовах постійної загрози збройного протистояння спосіб "охорона" набуває особливого значення. Його диктують умови в яких діють сили і засоби угруповання ДПСУ.

Під поняттям спосіб дій "охорона" пропонується розуміти комплекс оперативно – службових, бойових, режимних, інженерно технічних ті інших заходів, які проводять сили та засоби для свого захисту та захисту прикордонної інфраструктури.

Висновки

За останні роки, в силу різних причин, можливості підрозділів ДПСУ по виконанню деяких завдань, що стосуються участі у спільних спеціальних операціях різко підвищилися. Це, насамперед, стосується захисту державного кордону України від посягань ззовні (відбиття озброєних вторгнень, припинення озброєних та інших провокацій), організація та проведення в районі проведення ООС (АТО) пошуків і знищення диверсійно-розвідувальних груп протидіючої сторони та незаконних збройних формувань.

Дослідження дій підрозділів ДПСУ та способи їх застосування в районі проведення ООС (АТО) показує, що існує багато варіантів правильності реагування на зміни в обстановці. Тому способи застосування сил та засобів постійно вдосконалюються в залежності від зміни тактики дій правопорушника. В подальшому доцільно розробити варіанти типових дій підрозділів ДПСУ щодо виконання завдань захисту та оборони державного кордону.

Список літератури

1. Братко А.В. Способи дій резервів державної прикордонної служби в умовах проведення антитерористичної операції / А.В. Братко // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: військові та технічні науки / голов. ред. Б.М. Олексієнко. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2015. – № 3 (65). – С. 32-42.
2. Косевцов В.О. Національна безпека України: теорія, реальність і прогноз [Текст]: моногр. / В'ячеслав Олександрович Косевцов. – К.: НISД, 1999. – 101 с.
3. Косевцов В.О. Україна в системі військово-політичних відносин з сусідніми країнами: кількісний вимір [Текст] / В.О. Косевцов, І.Ф. Бінько. – К.: НISД, 1996. – 40 с.
4. Литвин М.М. Оцінка зміни рівня прикордонної безпеки України [Текст] / М.М. Литвин, П.А. Шишолін, В.О. Косевцов // Наука і оборона. – К., 2004. – № 2. – С. 26-29.
5. Ліпікан В.А. Національна безпека України [Текст]: навч. посіб. / В.А. Ліпікан. – К.: КНТ, 2009. – 576 с.

6. Militias Tribes and Insurgents: The Challenge of Political Reintegration in Iraq – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://insurgencyresearchgroup.wordpress.com>.
7. Закон України "Про організацію оборонного планування" // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2005. – № 4. – С. 1-97.
8. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2003 року № 661-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 27. – С. 19.
9. Литвин М.М. Методики оперативно-тактичних розрахунків: навч. посіб. / М.М. Литвин, А.Б. Мисик, І.С. Катеринчук. – Хмельницький: Вид. НАДПСУ, 2004. – 82 с.
10. Методичні рекомендації щодо організації та ведення контрзасадних дій підрозділами в ході спеціальної операції [Текст]. – К.: ГОУ ГШ ЗС України, 2014. – 8 с.
11. Про основи національної безпеки України [Текст]: Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – С. 361.
12. Голінко, В.В. Охорона державного кордону прикордонним загоном (загоном прикордонного контролю) при загостренні воєнно-політичної обстановки (у загрозовий період) [Текст]: навч. посіб. / Володимир Васильович Голінко. – Хмельницький: АПВУ, 1998. – 51 с.

References

1. Bratko, A.V. (2015), "Sposoby diy rezerviv derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby v umovakh provedennya antyterrorystychnoyi operatsiyi" [Ways of action of reserves of the State Border Guard Service in conditions of conducting anti-terrorist operation], *Collection of scientific papers of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Military and Technical Sciences*, No. 3 (65), pp. 32-42.
2. Kosevtsov, V.O. (1999), "Natsional'na bezpeka Ukrayiny: teoriya, real'nist' i prohnoz" [*National Security of Ukraine: Theory, Reality and Prognosis*], NISD, Kyiv, 101 p.
3. Kosevtsov, V.O. and Binko, I.F. (1996), "Ukrayina v systemi viys'kovo-politychnykh vidnosyn z susidnimy krayinamy: kil'kisnyi vymir" [*Ukraine in the System of Military-Political Relations with Neighboring Countries: Quantitative Measurement*], NISD, Kyiv, 40 p.
4. Lytvyn, M.M., Shysholin, P.A. and Kosevtsov, V.A. (2004), "Otsinka zminy rivnya prykordonnoyi bezpeky Ukrayiny" [Estimation of the level of border security of Ukraine], *Science and defense*, No. 2, pp. 26-29.
5. Lipikan, V.A. (2009), "Natsional'na bezpeka Ukrayiny" [*National Security of Ukraine*], KNT, Kyiv, 576 p.
6. Insurgency Research Group (2018), *Militia Tribes and Insurgents: The Challenge of Political Reintegration in Iraq*, available at: <https://insurgencyresearchgroup.wordpress.com> (accessed 3 July 2018).
7. (2005), Law of Ukraine "Pro orhanizatsiyu oboronnoho planuvannya" [On the organization of defense planning], *Supreme Council Bulletin*, No. 4, pp. 1-97.
8. (2003), Law of Ukraine "Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrayiny" [The State Border Guard Service of Ukraine], *Supreme Council of Ukraine*, No. 27, p. 19.
9. Lytvyn, M.M., Mysyk, A.B. and Katerynychuk, I.S. (2004), "Metodyky operatyvno-taktychnykh rozrakhunkiv" [*Methods of operational-tactical calculations*], Publ. NADPSU, Khmelnytskyi, 82 p.
10. (2014), GOU GSH of the Armed Forces of Ukraine "Metodychni rekomendatsiyi shchodo orhanizatsiyi ta vedennya kontrzasadnykh diy pidrozdilamy v khodi spetsial'noyi operatsiyi" [*Methodical recommendations on the organization and conduct of counter-offensive actions by units during a special operation*], 8 p.
11. (2003), Law of Ukraine "Pro osnovy natsionalnoyi bezpeky Ukrayiny" [On the Fundamentals of National Security of Ukraine], *Supreme Council of Ukraine*, No. 39, p. 361.
12. Gholinko, V.V. (1998), "Okhorona derzhavnogho kordonu prykordonnym zaghonom (zaghonom prykordonnogho kontroliu) pry zaghostrenni voienno-politychnoi obstanovky (u zaghrozlyvyj period): navch. posibnyk" [*Ohoron of the cordon to the cordon with a percussion paddock (a paddock of the jamming control) with a lightened military situation (in a pernicious period): navch. posibnyk*], APVU, Khmelnytskyi, 51 p.

Надійшла до редколегії 30.05.2018

Схвалена до друку 17.07.2018

Відомості про авторів:

Трембовецький Олег Григорович
кандидат педагогічних наук
доцент
начальник кафедри
Національної академії
Державної прикордонної служби України
ім. Б. Хмельницького,
Хмельницький, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9487-853X>

Information about the authors:

Oleg Trembovetskyj
Candidate of Pedagogical Sciences
Associate Professor
Head of Department
of National Academy
of the State Border Guard Service
of Ukraine named after B. Khmelnytsky,
Khmelnytsky, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-9487-853X>

Гулеватий Денис Юрійович

кандидат військових наук
старший викладач
Національної академії
Державної прикордонної служби України
ім. Б. Хмельницького,
Хмельницький, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-1651-2241>

Denys Gulevatyj

Candidate of military Sciences
Senior Instructor
of National Academy
of the State Border Guard Service
of Ukraine named after B. Khmelnytsky,
Khmelnytsky, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-1651-2241>

Каштелян Сергій Олександрович

кандидат військових наук,
професор
Національної академії
Державної прикордонної служби України
ім. Б. Хмельницького,
Хмельницький, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-5090-3804>

Sergij Kashtelian

Candidate of Military Sciences,
Professor
of National Academy
of the State Border Guard Service
of Ukraine named after B. Khmelnytsky,
Khmelnytsky, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-5090-3804>

**РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ФОРМИРОВАНИЮ СПОСОБОВ ДЕЙСТВИЙ СИЛ ГОСУДАРСТВЕННОЙ
ПОГРАНИЧНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ПРОВЕДЕНИЯ ОПЕРАЦИИ ОБЪЕДИНЕННЫХ СИЛ**

О.Г. Трёмбовецкий, Д.Ю. Гулеватый, С.А. Каштелян

Гибридной войне характерна решительность противника, активность, динамизм и разнообразие способов его действий. Она характеризуется остротой и упорством борьбы за захват и удержание инициативы, быстротечностью обстановки и возникновением внеплановых задач. Опыт действий силовых структур Украины на территории Донецкой и Луганской областей свидетельствует, что основной формой их применения является операция, в данном случае операция Объединенных сил (антитеррористическая). Это требует верного определения и формирования состава группировки разнородных сил и средств Государственной пограничной службы Украины для участия в таких операциях.

В исследовании даны рекомендации относительно способов действий сил и средств Государственной пограничной службы Украины в условиях проведения операции Объединенных сил с отпора и сдерживания вооруженной агрессии России на Донбассе.

Ключевые слова: государственная граница, способы действий, угроза, национальная безопасность Украины, операция Объединенных сил.

**RECOMMENDATIONS FOR THE DEVELOPMENT OF THE METHODS OF OPERATION OF THE STATE
BORDER GUARD SERVICE OF UKRAINE TO FUNCTION IN CONDITIONS OF ALLIED FORCE OPERATION**

O. Trembovetskyi, D. Hulevatyi, S. Kashtelian

The hybrid wars are characterized by the determination of enemy's activity, dynamism and diversity of his actions. It is also characterized by urgency and tenacity to fight for the capture and retention of initiatives, the transience of the situation and the emergence of unscheduled tasks. Experience of the law-enforcement structures of Ukraine on the territory of Donetsk and Luhansk regions shows that the main form of their application, in this case, is Allied Force Operation (anti-terrorist). It requires a correct determination and forming of a group of heterogeneous forces and means of the State Border Guard Service of Ukraine for participation in such operations.

In recent years, due to various reasons, the possibility of units of SBGSU to implement some tasks relating to participation in joint special operations have been considerably improved. First of all, it refers to the protection of the State Border of Ukraine from attacks from the outside (repelling of armed intrusions, dealing with the armed and other provocations), organizing and functioning in the area of conducting AFO (ATO), the search and destroy of subversive-intelligence groups of counter parties and illegal armed formations.

Research of units' actions of the Border Guard Service and the ways of their application in the area of conducting AFO (ATO) shows that there are many variants of the correctness of the response to changes in the environment. So the ways to apply capabilities are continuously evolving depending on the changing tactics of the enemy's actions. In future it is advisable to develop options for common actions of units of the SBGSU regarding the tasks to protect and defend the state border.

The study provided recommendations on methods of operation of forces and means of the State Border Guard Service of Ukraine in conditions of the Allied Forces Operation regarding repulsion and deterring of armed aggression of Russia in Donbas. Experience of the actions of forces and means of the SBGSU in counter-terrorist operations allows to determine the main methods of action.

The method of operation refers to the procedure for the application of forces and means of large unit in a special operation to achieve the goal.

These include: security, patrol, search, pursuit, cover (blocking), detention (destruction), escort, border control and general military tactical methods of operation.

Keywords: state border, methods of operation, threat, national security of Ukraine, Allied Force Operation.